

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

„A 100 leggazdagabb magyar” című kiadvánnyal összefüggő szerzői jogi kérdések

Ügyszám: SZJSZT-01/11/1.

A Megkereső által feltett kérdések:

1. A rendelkezésre álló periratok alapján kétséget kizáróan megállapítható-e, hogy az alperes által írt szócikkekre vonatkozóan a szerzői, vagyoni jogokat alperes a felperesnek átengedte, így a felperes a szerzői, vagyoni jogokat az alperestől megszerezte?
2. Amennyiben az 1.) pontban foglaltak nem állapíthatóak meg, a felperes az alperes beleegyezése hiányában, más módon szerzői vagyoni jogokat szerzett-e az alperes által írt szócikkekre vonatkozóan?
3. Az első és második kérdésre adott igenlő válasz esetén szíveskedjen véleményt adni arról, hogy megállapítható-e a felperes kizárólagos használati jogot szerzett az alperes által írt szócikkekre vonatkozóan?
4. Az alperes írásbeli szerződés hiányában köteles lett volna-e elkészíteni a perbeli szócikkeket és azokat köteles lett volna-e a felperes részére átadni, különös tekintettel arra, hogy a peres felek e megelőző években egymással együttműködtek és 2004 évben is megkezdődött a kiadvány szerkesztése. Különös tekintettel továbbá arra, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület 06/05/2. számú szakvéleménye szerint „A 100 leggazdagabb magyar” kiadvány folyóiratnak minősül.
5. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható-e, hogy a perbeli szócikkek szerzője kizárólag az alperes volt. Figyelemmel arra a perbeli folyóirat szám elkészítésére a felperes kezdeményezésére került sor és a munkálatok a felperes irányítása alatt folytak.

Az eljáró tanács szakértői véleménye

Az eljáró tanács az alábbiakat kívánja előrebocsátani.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: „Rendelet”) 8. §-ának (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást (...)”. Az eljáró tanács szakvéleménye meghozatalakor ezért kizárólag a kirendelő bíróság által rendelkezésre bocsátott adatok és iratok alapján hozta meg jelen szakvéleményét.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: „Sztj.”) 101. §-ának (1) bekezdése értelmében a Testület hatásköre a szerzői jogi jogvitás ügyekben adott szakvélemények készítésére terjed ki. A Rendelet 1. §-ának (2) bekezdése értelmében szerzői jogi jogvitás ügynek – a Rendelet alkalmazása során – az Sztj.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő jogvitákat kell

tekinteni. Az előzőekből következően az eljáró tanács kizárólag azon kérdésekben tehet megállapítást vagy foglalhat más módon állást, amely a fentieknek megfelelően szerzői jogi jogvitás ügynek minősül.

Az eljáró tanács, miután megvizsgálta a rendelkezésre bocsátott peres iratokat megállapította, hogy a felperes szerzői jogi jogcímre hivatkozva kereseti igényt nem terjesztett elő. Bár kétségtelen, hogy a felperes 2008. október 21. napján előterjesztett kereset-módosítása tartalmaz olyan kereseti követelést, amelynek jogcíme a Ptk. 86. §-ának (4) bekezdése szerint oltalmat élvező know-how, ez azonban nem minősíti a fentiek értelmében a peres vitát szerzői jogi jogvitás ügyé.

Ugyanakkor a kirendelő végzés 1. és 2. kérdése arra vonatkozik, hogy szerzői jogi jogalapon megállapítható-e a felperes jogszerzése, és az e kérdésekre adott válaszok összefüggenek a 3., és 5. kérdésre adható válasszal is.

Az eljáró tanács megállapította azt is, hogy jelen ügy kapcsán a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya egy ízben már kért a Testülettől szakvéleményt. Az eljáró tanács megvizsgálta jelen ügy aktái között is megtalálható SzJSzT 06/05. számú szakvéleményt és azt állapította meg, hogy a korábbi szakvélemény elkészülte óta a jelen ügy tárgyát képező jogvita szerzői jogi aspektusait érintő új körülmény vagy adat nem merült fel. Ez amiatt sem lehetséges, mert a történeti tényállás a 06/05. számú szakvélemény elkészülte előtt lezárult. Az eljáró tanács az előzőekből következően a korábbi szakvélemény megállapításait változatlanul iránymutatónak tekinti.

Ad 1-2.

Az Szjt. 16. §-ának (1) bekezdése és 42. §-ának (1) bekezdése alapján felhasználási jogot (abban a körben, ahol a vagyoni jogátruházást az Szjt. megengedi, az 55. § útján) csak felhasználási engedély (jogátruházó nyilatkozat) és elfogadás alapján lehet szerezni.

Ez alól csak az jelent kivételt, ha az Szjt. a származékos jogszerzést lehetővé teszi felhasználási engedély nélkül (Szjt. 6. § és 30. §).

A felhasználási jog keletkezéséhez tehát a jelen tényállás mellett vagy szolgálati mű és műátadás volna szükséges (Szjt. 30. §), vagy egy ettől függetlenül létező felhasználási szerződés, azaz a szerző oldaláról létező felhasználási engedély.

Az SzJSzT 06/05. számon adott szakvélemény I. 2. pontja megállapítja, hogy az adott tényállásban a szolgálati műre vonatkozó jogszerzés még az egyéb feltételek megléte mellett sem következhetett be, mert " *Az elnökség tagjai, illetve az eljáró tanács arra a következtetésre jutott, hogy az átadás önmagában attól nem állapítható meg, hogy a mű a munkáltató szerverén keresztül haladt, illetve azon elmentésre került. Az átadás a munkáltatónál bevezetett szokásos rend szerint, a szerzői mű közlésre kész állapotban a munkáltató rendszerébe történő beküldése, vagy más módon történő továbbítására irányuló kifejezett aktus, illetve megállapítható az átadás megtörténte akkor is, ha a munkaviszony megszűnésekor a munkakör átadásával együtt a kész szócikkek átadása is megtörtént.*"

A 06/05-ös ügyben tett megállapítás szerint: „*Az megdönthető vélelemnek minősül, hogy a munkaviszonyban álló szerző munkaköri kötelezettségébe tartozik az adott mű létrehozása.*”

A jelen ügyben eljáró tanács megállapítja, hogy a munkaköri kötelezettség körében történő

műelkészítés sem állapítható meg, mert a szócikkek elkészítésére és a szerkesztésre nem alperes, mint munkavállaló, hanem az A.M. Kft. vállalt kötelezettséget, és az ellenérték kifizetése is e társaságnak történt. Erre vonatkozóan került bizonyítékként becsatolásra a 2005. november 17-én kelt alperesi ellenkérelem mellékleteként három számla, melyek a 3/A/1. számú, 3/A/2. számú és a 3/A/3. számú peres iratok között találhatóak.

Az eljáró tanács e véleménye összhangban van az SzJSzT 06/05. számú véleménye II. c) válaszával:

" (...) az eljáró tanácsnak, a rendelkezésre álló iratok alapján kialakítható véleménye szerint az R. Kiadó nem szerezte meg az Sz. P. által írt cikkekre vonatkozóan a szerzői vagyoni jogokat,"

A szolgálati műre vonatkozó jogszerzés vizsgálatát követően azt szükséges megvizsgálni, hogy van-e létező és érvényes felhasználási szerződés a felek között.

Az Szjt. 45. §-ának (1) bekezdése értelmében a felhasználási szerződést – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – írásba kell foglalni. Az Szjt. vonatkozó rendelkezéseit a Szerzői Jogi Szakértő Testület 09/09. számú szakvéleményében már elemezte, az eljáró tanács e véleményét a jelen ügyben is fenntartja, és arra az alábbiak szerint hivatkozik:

„Az Szjt. 16. § (1) bekezdése, 42. § (1) bekezdése, és – a jogátruházás esetére – az 55.§ alapján csak meghatározott alakiségoknak megfelelő engedély alapján keletkezik felhasználási jog.

A hatályos Szjt. e tekintetben kifejezetten eltér a korábbi szabályoktól. Míg „a mű jogszerű felhasználásához szükséges engedély formáját illetően a régi Szjt. megelekedett a szerződésen kívül adott (egyoldalú) hozzájárulással is, az új Szjt. 16. § (1) bekezdés második mondata főszabályként szerződés kötését kívánja meg.” (...) „A 9. § (2) bekezdése szerinti szerzői vagyoni jog gyakorlásának rendeltetésszerű módja a felhasználási szerződés kötése. Az Szjt. változtatott a régi Szjt. azon megközelítésén, hogy a felhasználáshoz (valójában a nyilvánosságra hozatalhoz), a személyhez fűződő jogok körében adott hozzájárulás elegendő lehet a szerző oldaláról a felhasználási szerződés megkötéséhez. Az Szjt. rendszerében a felhasználás engedélyezésére, tehát a vagyoni jogok gyakorlása körében adott felhatalmazásra csak felhasználási szerződés megkötése útján kerülhet sor. Az 55. § hatálykiterjesztése pedig ennek az elvnek a hatókörét kiterjeszti az előadóművészi teljesítmények felhasználására és a szerzői vagyoni jogok átruházására irányuló szerződésekre is. (Szjt Nagykommentár, szerk: Gyertyánfy Péter, a 16.§ (1) bekezdéséhez és a 42.§ (1) bekezdéséhez fűzött magyarázat, Complex + Jogtár, 2009. május 31.-i lezárás).”

Hivatkozott szakvéleményében a Testület azt állapította meg, hogy bár a ráutaló magtartás szerződési nyilatkozatnak tekintendő, a felek között ily módon létrejött felhasználási szerződés alaki okból, az írásba foglalás elmaradása miatt a Ptk. 217. §-ának (1) bekezdése értelmében semmis, azaz érvénytelen, az érvénytelenség miatt pedig a szerződés nem értelmezhető, mivel *„értelmezni csak létező, és érvényes szerződést lehet.”*

A jelen ügyben érintett, szerkesztett kiadványt az SzJSzT 06/05. számú szakvélemény folyóiratnak (időszaki kiadvány melléklete) tekintette, azaz az írásbeli alaktól az Szjt. 45. §-ának (2) bekezdése alapján el lehet tekinteni (SzJSzT 06/05-ös szakvélemény 5.o.).

Kérdés tehát az, hogy van-e olyan szóbeli megállapodás, vagy olyan ráutaló magatartás, amely az R. Kiadó felhasználási jogszerzését megalapozza.

Létező szóbeli megállapodásra nincs utalás az iratokban.

A jelen ügyben nem állapítható meg olyan ráutaló magatartás sem, amely felhasználási engedélyként értékelhető lenne. Ilyen ráutaló magatartás csak az átadás lehetne, amely azonban nem történt meg, mert (ahogy azt az SzJSzT 06/05-ös szakvéleményből idéztük) a mű(vek) munkáltató szerverén történő áthaladása nem valósítja meg az átadást.

Az 1.) és 2.) kérdésre az eljáró tanács összefoglaló válasza az, hogy nem állapítható meg, hogy az alperes által írt szócikkekre vonatkozó vagyoni jogokat a felperes bármely szerzői jogi jogcímen megszerezte volna.

Ad 3. Mivel az eljáró tanács az első és második kérdésre nemleges választ adott, e kérdést megválaszolni nem szükséges.

Ad 4. A kérdés arra irányul, hogy írásbeli szerződés hiányában az alperes köteles lett volna-e „*elkészíteni a perbeli szócikkeket és azokat köteles lett volna-e a felperes részére átadni*”. A korábban hivatkozott jogszabályok értelmében a kérdés megválaszolására az eljáró tanácsnak hatásköre nincsen, mivel ez nem szerzői jogi szakkérdésnek minősül.

E kérdéskörben az eljáró tanács – az SzjSzT hatáskörének hiánya miatt – megállapítást nem tehet.

Ad 5. Az eljáró tanács jelezni kívánja, hogy a peres eljárás során korábban nem vetődött fel olyan kérdés, amely a vitatott művek (szócikkek) szerzőségére vonatkozott volna. Az eljáró tanács jelezni kívánja továbbá azt is, hogy sem a 06/05. számú szakvéleményt megelőzően, sem pedig azt követően nem merült fel olyan körülmény, amely az alperes szerzőségét megkérdőjelezte volna.

Az Szjt. 94/B. §-ának (1) bekezdése értelmében az ellenkező bizonyításig azt kell szerzőnek tekinteni, akinek a nevét ilyenként a művön a szokásos módon feltüntették (első szerzőségi vélelem). Bár a hivatkozott jogszabályt az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CLXV. törvény 33. §-ának (1) bekezdése értelmében csak a 2006. január elsejét követő indult eljárásokban kell alkalmazni, de tartalmilag ezzel azonos szabályt tartalmaz a Berni Unió Egyezményt kihirdető 1975. évi 4. törvényerejű rendelet 15. Cikkének (1) bekezdése is.

Az eljáró tanács ezt követően megállapította, hogy a peres iratokhoz 12. számon csatolt kiadvány 8. oldala Sz.P. alperest, továbbá K.Gy.-t és Sz.M.-et jelöli meg, mint a perbeli kiadvány szerkesztőit és szerzőit. A kiadvány impresszuma szerzőkre vonatkozó további adatot nem, csupán az akkor hatályos sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 16. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi elemeket tartalmazza. A fentiekből következően az eljáró tanács azt állapítja meg, hogy a jogszabály értelmében a vitatott kiadvány szerzőinek – ellenkező bizonyításáig – Sz.P.-t, továbbá K.Gy.-t és Sz.M.-et kell tekinteni.

dr. Faludi Gábor
a tanács elnöke

dr. Békés Gergely
a tanács előadó tagja

dr. Hepp Nóra
a tanács szavazó tagja